

УДК [930.253:821.161.1+61] (470+477-25)

Г. В. ПУТОВА*

**ДЕЯКІ ДОКУМЕНТИ З ФОНДІВ ЦДІАК УКРАЇНИ
ЩОДО ЛІКАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МИХАЇЛА БУЛГАКОВА**

Публікуються документи з особової справи видатного письменника М. Булгакова часів його служби на посаді лікаря в установах Російського товариства Червоного Хреста (1916 р.).

Ключові слова: М. А. Булгаков; література; медицина; Російське товариство Червоного Хреста; фонд.

Фонди Центрального державного історичного архіву України, м. Київ (далі – ЦДІАК України) містять чимало біографічних матеріалів про відомих киян, серед яких – видатний письменник Михайл Афанасійович Булгаков (1891–1940). Серед численних документів, що відображають життя та діяльність майбутнього письменника та членів його родини – особова справа М. А. Булгакова з фонду 719, Управління головноуповноваженого Російського товариства Червоного Хреста при арміях Південно-Західного фронту.

Саме ці документи є серед небагатьох, що характеризують перші місяці лікарської кар'єри М. А. Булгакова. Незважаючи на те, що згодом він свідомо відмовився від професії лікаря заради того, щоб повністю присвятити себе літературі, його перша професія відіграла величезну роль у формуванні особистості письменника, його життєвих принципів, а також знайшла відображення у творчості, починаючи від дебютних творів – “Белая гвардия” та “Записки юного врача” і закінчуючи окремими відголосками в уславленому романі “Мастер и Маргарита”. Професійне формування Булгакова-лікаря відбувалося у скрутних умовах Першої світової війни, коли вчорашні студенти медичних закладів проходили суворі шпитальні та фронтові випробування, які гартували не лише професійні, але й особистісні якості медиків. Свідками цього важливого періоду у житті Михайла Булгакова є документи, подані у цій публікації.

---

* *Путова Ганна Вадимівна* – начальник відділу довідкового апарату та обліку документів Центрального державного історичного архіву України, м. Київ.

№ 509

Его Превосходительству
 Господину заведующему Медицинской
 частью Российского Общества Красного
 Хреста при армиях Юго-Западного фронта

Листовая документация
 Медицинской части Червоного Хреста
 Кис. 2019/10/17
 4. /КР. 1916
 Вх. № 29879

Окончившая со
 аттестацией медицинский
 факультет Император-
 ского С. Петербургскаго
 университета (ратных спе-
 циальностей II разряда)
 Михайлов Александровна
 Булгакова

Проханья М. А.
Висесам в. н. м. а. ф.
В. П. Булгакова
в 54 год

Прощение

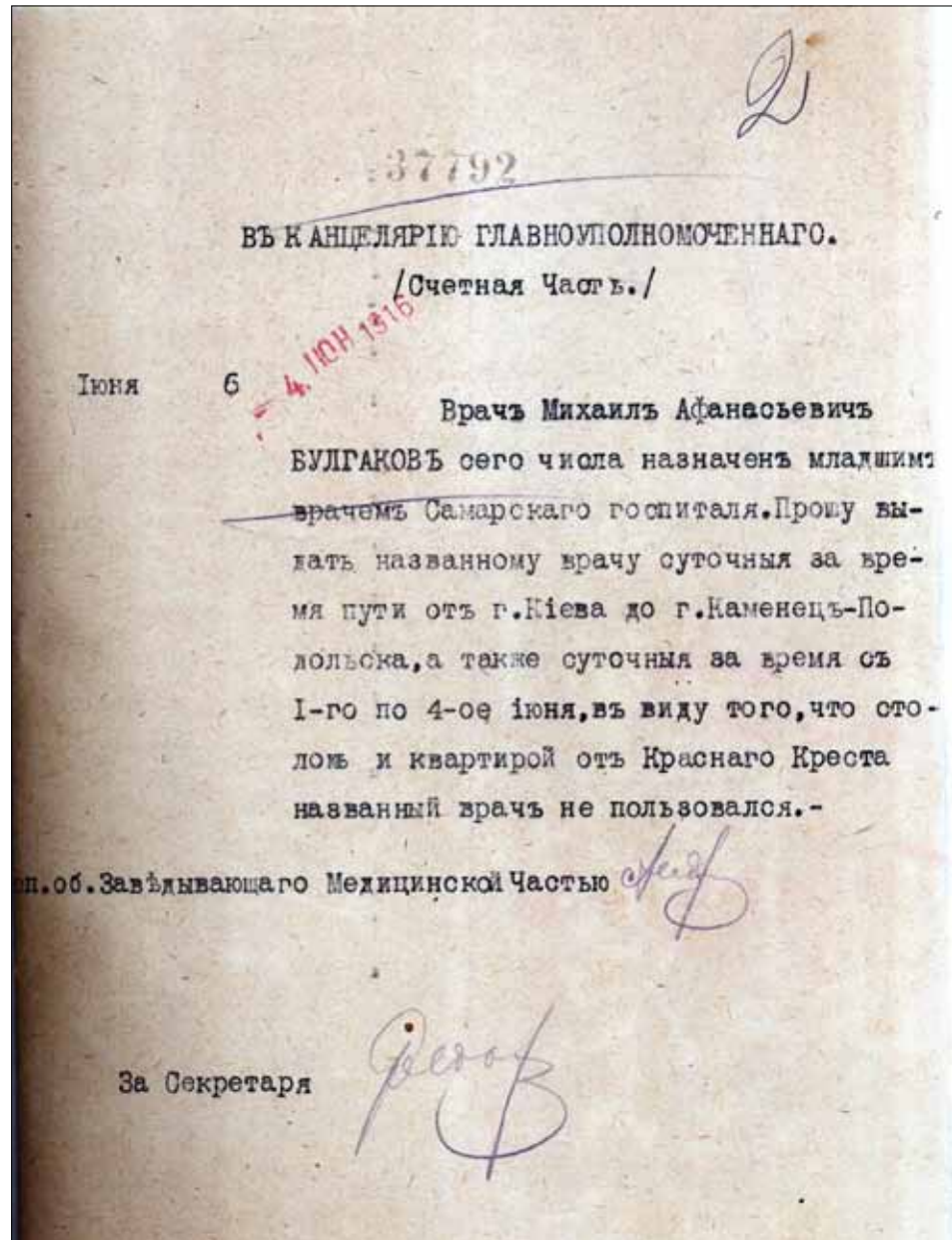
Учитывая заботы и хлопоты Превосходительству представлять
 имеет место в одной из м-
 чивших учреждений Красного Хреста.
 При этом пришло удостоверение
 в подтверждение своего капитала на
 степеней и квалификация звание
 степеней и квалификация звание
 ского билета) удостоверения, что
 я состою ратником в п. 11
 разряда

Врач М. Булгаков

Ч. 11. 1916 г.

Адрес: Кич. Андреевский переулок. № 38
 21. 1.

1916 р., квітня 4. – Прохання М. А. Булгакова до завідувача медичної частини російського товариства Червоного Хреста при арміях Південно-Західного фронту про надання йому посади лікаря в одній з установ Червоного Хреста.
 ЦДІАК України, ф. 719, оп. 2, спр. 1169, арк. 1.

1916 р., червня 6. – Розпорядження виконуючого обов'язки завідувача медичної частини Управління головно-уповноваженого Російського товариства Червоного Хреста при арміях Південно-Західного фронту про призначення М. А. Булгакова на посаду молодшого лікаря Самарського шпиталю.

ЦДІАК України, ф. 719, оп. 2, спр. 1169, арк. 2.

1916 р. – Посвідчення про службу М. А. Булгакова в установах російського товариства Червоного Хреста.

ЦДАК України, ф. 719, оп. 2, спр. 1169, арк. 23–24.

Публикуются документы из личного дела выдающегося писателя М. Булгакова времен его службы в должности врача в учреждениях Российского общества Красного Креста (1916 г.).

Ключевые слова: М. А. Булгаков; литература; медицина; Российское общество Красного Креста; фонд.

There is published the documents on the biography of writer M. Bulgakov stored in fonds of the Central State Historical Archives of Ukraine.

Keywords: M. A. Bulgakov; literature; medicine; Red Cross Russian Society; fond.